

F. t. Danmarks Riges Grundlov

Kapitel 3

§ 18. Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til gratis undervisning i folkeskolen. Forældre eller værger, der selv sørger for, at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke forpligtede til at lade børnene undervise i folkeskolen.

Stk. 2. Ud over gratis undervisning i den undervisningspligtige alder har alle krav på gratis undervisning til en uddannelse af mindst 5 års varighed.

Stk. 3. Det offentlige skal sikre, at der er uddannelses tilbud hele livet igennem.

§ 19. Retten til arbejde under sundhedsmæssigt og samfundsmæssigt forsvarlige vilkår skal sikres alle, der ønsker dette. Det offentlige skal træffe de nødvendige foranstaltninger til denne rets gennemførelse.

Stk. 2. Enhver lønmodtager har ret til sunde, sikre og værdige arbejdsforhold. De nærmere regler herfor fastlægges ved lov.

§ 20. Den, der ikke kan forsørge sig selv og sine børn under myndighedsalderen ved arbejde eller på anden vis, er berettiget til hjælp fra det offentlige, idet vedkommende må respektere de forpligtelser, som loven herom påbyder.

§ 21. Det offentlige skal sikre et ordentligt sundhedsvæsen, sådan at enhver kan få adgang til forebyggende sundhedsydelse og til at modtage lægehjælp samt modtage sygdomsbehandling efter regler, der nærmere fastsættes ved lov.

§ 22. Den, der ikke kan skaffe sig selv og sine børn under myndighedsalderen en passende bolig, skal det offentlige være behjælpelig med at skaffe en passende bolig. De nærmere bestemmelser herom fastlægges ved lov.

Kapitel 4

§ 23. Enhver har ret til at eje ejendom såvel alene som i fællesskab med andre.

Stk. 2. Tvangsmæssig ejendomsafståelse kan kun ske ifølge lov, hvor samfundsmæssige hensyn kræver det, og mod rimelig erstatning.

Stk. 3. Denne bestemmelse begrænser ikke statens ret til ved lov at regulere ejendomsrettens udøvelse ud fra samfundsmæssige interesser og af hensyn til naturen, miljøet og kulturarven.

Stk. 4. Det tilstræbes at sikre ved lov, at boliger og virksomheder ikke er spekulationsobjekter.

Stk. 5. Ved lov skal det fastlægges, hvordan og i hvilket omfang samfundsskabte værdier og værdier skabt ved fælles indsats kommer fællesskabet til gode.

Stk. 6. Intellektuel ejendomsret er beskyttet på samme måde som anden ejendomsret.

§ 24. Naturen er grundforudsætning for alt liv og al værdiskabelse. Enhver har en forpligtelse til at sikre, at naturen og dens mangfoldighed bevares, sådan at naturen og miljøet også kan sikres for eftertidens borgere. Ingen har ret til at bruge og udnytte naturen således, at naturgrundlaget ødelægges. Udnyttelse af naturen kan kun ske, hvis der er lovhjemmel dertil. På tilsvarende måde er kulturarven beskyttet.

Kapitel 5

§ 25. Den politiske styreform bygger på folkestyre.

Stk. 2. Valgret til Folketinget har enhver, som har dansk indfødsret, har fast bopæl i riget og har opnået den valgretsalder, som er blevet fastlagt ved lov.

Stk. 3. Enhver, der har valgret til Folketinget, har også valgret til kommunale valg. Valgret til kommunale valg kan omfatte flere mennesker end valgret til Folketinget. De nærmere bestemmelser herom fastsættes ved lov.

Stk. 4. Valgbar til Folketinget er enhver, som har valgret til dette, medmindre vedkommende straffes for en handling, der i almindeligt omdømme gør pågældende uværdig til at være medlem af Folketinget. Hvis valgretsalderen er lavere end myndighedsalderen, kan valgbarhedsalderen fastsættes til myndighedsalderen.

Stk. 5. Valgbar til kommunale råd er enhver, som har valgret til disse, medmindre vedkommende straffes for en handling, der i almindeligt omdømme gør pågældende uværdig til at være medlem af kommunale råd. Hvis valgretsalderen er lavere end myndighedsalderen, kan valgbarhedsalderen fastsættes til myndighedsalderen.

§ 26. 10 pct. af landets vælgere kan anmode om, at spørgsmål sendes til folkeafstemning blandt landets vælgere. Forslag til finanslove, tillægsbevillingslove, midlertidige bevillingslove, statslånslove, normeringslove, lønnings- og pensionslove, love om ekspropriation, love om direkte og indirekte skatter samt love til gen-